

Nepali (Code: 124)
Class – XII
2024-2025
SAMPLE QUESTION PAPER

Time Allowed-3 Hrs

Full marks-80

सामान्य निर्देशन –

- यो प्रश्नपत्र दुई भागमा बाँडिएको छ - भाग एक अनि भाग दुई ।
- भाग एकमा जम्मा दुईवटा मूल प्रश्नहरू (प्रश्न 1 र 2) सोधिएका छन् जस अन्तर्गत 20 वटा बहुवैकल्पिक वस्तुपरक प्रश्नहरू रहेका छन् ।
- भाग दुईमा 16 वटा वर्णनात्मक प्रश्नहरू (प्रश्न 3देखि 18) सोधिएका छन् जस अन्तर्गत आन्तरिक विकल्पहरू पनि दिइएका छन् ।
- प्रत्येक प्रश्न संख्यामा दिइएको निर्देशनलाई पालन गर्दै सोधिएका प्रश्नका उत्तर लेख्नुहोस् ।

प्रश्न संख्या	भाग – एक वस्तुपरक प्रश्नहरू (व्याकरण र छन्द अलङ्कार)	अंक
1	निम्नलिखित बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूका सही विकल्प चुनेर लेख्नुहोस् ।	12x1=12
ii	अलङ्कारको मुख्य काम काव्यको अर्थमा बढाउनु हो । A. अङ्ग B. अंक C. रमणीयता D. असौन्दर्य	
ii	शब्द अलङ्कारले महत्त्व दिन्छ ? A. वर्णलाई। B. वाक्यलाई। C. अर्थलाई। D. शब्दलाई।	
iii	अलङ्कारले थोरै शब्दमा धेरै प्रकट गर्न सक्छ । A. वर्ण। B. ढङ्ग। C. अक्षर। D. भाव।	
iv	“आँखा मृगका झैं चञ्चल छन्” । यस भनाईमा कुन शब्द उपमान हो । A. आँखा। B. मृग। C. झैं। D. चञ्चल।	
v	एउटै शब्दमा अर्थ लुकेको भए श्लेष अलङ्कार हुन्छ ? A. एक B. समान C. अनेक D. विवेक	
vi	उपमेय भनेको गरिएको वस्तु हो भने उपमान भनेको तुलना गर्न बाहिरबाट ल्याएको वस्तु हो। A. दान।	

	B. वरदान। C. तुलना। D. कल्पना।	
vii	छन्दलाई असल ढङ्गले अघि सार्ने काम ऋषि पिङ्गलले गरेका हुनाले यसलाईशास्त्र पनि भनिन्छ । A. ऋषि। B. पिङ्गल। C. वेद। D. धर्म।	
viii	छन्दमा रचिएको कवितामा चरणको अन्तिम वर्ण आवश्यकता अनुसार हुन्छ । A. लघु। B. लघु गुरु दुवै। C. ह्रस्व। D. गुरु।	
ix	वार्षिक छन्दमा कति वर्णको एक गण हुन्छ ? A. चार। B. पाँच। C. तीन। D. दुरइ।	
x	S S I भए गण हुन्छ । A. म। B. स। C. त। D. भ।	
xi	“रसिलो भरिलो मधु जीवनको, अति मान यहाँ मनु मानवको। समतुल्य कहीं यस जीवनमा, अहँ छैन कतै अनुकूल छ यो।।” उक्त पंक्ति कुन छन्दमा रचिएको छ ? A. तोटक। B. शिखरिणी। C. अनुष्टुप। D. उपमा।	
xii	 कविता भावपूर्ण, लयपूर्ण र मिठो हुन्छ। A. छन्दोबद्ध। B. छन्दोभङ्ग। C. छन्दविहीन। D. छन्दशून्य।	
2	निम्नलिखित काव्यांश राम्ररी पढ्नुहोस् अनि सोधिएका बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूमध्ये कुनै दसवटाका सही विकल्प चुनेर लेख्नुहोस् -	8x1=8
	राम झैं रवि जानाले कोल्तामा मन्द भैकन । जान-की पद्मिनी हर्न खडा भो हिम-रावण ॥ विहोश भै - ढली - हाली पद्मिनी विकलाऽऽकृति । होशमा किन घुस्रन्थी अर्काका काखमा सती ? दुष्टले पद्मिनी कान्ता हर्नाले विरहाऽऽतुर । दोस्रो राम - सरी सूर्य बने मालिन्य - मन्दिर ॥	

	समातेर धनू राशि राम - रूप - दिवाकर । सीताऽऽपुर हुँदै ज्यादै जाँदैछन् की उँधो - तिर ? एतावता बढयो जाडो, थाल्यो त्यो हिम वर्षन । बिलायो कमल - श्रेणी, पुगे श्रीसूर्य दक्खिन ॥ दुःख दुर्भाग्यको धारो ठण्डीका उग्र - रूपमा । खनिँदो छ कठै ! राती लगातार गरीबमा ॥ दुःखीका दुःखको याद भये - देखी अलीकति । दैवले सब उल्टन्थ्यो तत्कालै सृष्टि-पद्धति ॥ ७८ दुःखी गरीबका लेखा नख - देखी शिखा - तक । चर्चरी चिरने पापी हेमन्तै घोर नारक ॥ रातमा घुसदा शीत दुःखीका भित्र आँतमा । दाँतको झगडा हुन्छ को जाने कुन बातमा ॥ कन्या बिकामका भद्दा थाङ्नामा मस्त भैकन । हालका कविजी जस्तै लागे गरिब खुम्चिन ॥ कालो तरङ्ग - सङ्कीर्ण दह झैं पान्थको मन । फोरी नयनको बाँध लाग्यो साहै छचल्किन ॥ घडी - तुल्य पला लाग्छन् वर्ष - तुल्य घडी सब । दुःखी दाहा किटी भोग्छ रातको शीत गौरव ॥ खुम्च्याउँछन् सबैलाई काला दीर्घ विभावरी । कठै ! घोर अविद्याका गहुङ्गा गठरी - सरी ॥ जुन रात - विष हुन्छ दुःखीको प्राण - संशय । सुखीलाई उनै रात सुधाका लहरी - मय ॥	
i	उक्त काव्यांशमा कुन खण्डकाव्यबाट उद्धृत गरिएको हो ? A. ऋतु संहार । B. ऋतु विचार । C. ऋतु राग । D. ऋतु वर्णन ।	
ii	यस खण्डकाव्यका रचयिता के हुन् ? A. आदिकवि भानुभक्त आचार्य । B. महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा । C. नाटक सम्राट बालकृष्ण सम । D. कविशिरोमणि लेखनाथ पौड्याल ।	
iii	यस ऋतुमा रामलाई कोसँग तुलना गरिएको छ ? A. हिमाल । B. शशी । C. रवि । D. रावण ।	
iv	यस ऋतुमा किन कमलका फूलहरू बिलाउँछन्? A. हावा चलेर । B. घाम लागेर । C. हिउँ परेर । D. पोखरी तातेर ।	
v	यस ऋतुले कसको लागि दुर्भाग्य लिएर आएको हुन्छ? A. सुखी-धनी । B. दुखी-सुखी । C. धनी-गरीब । D. गरीब-दुखी ।	
vi	‘दुःखी गरीबका लेखा नख - देखी शिखा - तक ।	

	चर्चरी चिरने पापी हेमन्तै घोर नारक' उक्त पद्यमा 'नख - देखी शिखा - तक' भनेको के हो ? A. खुट्टादेखि अनुहारसम्म । B. नदीदेखि सागरसम्म । C. नङदेखि टुप्पीसम्म । D. पूर्वदेखि पश्चिमसम्म ।	
vii	'दाँतको झगड़ा हुन्छ' यहाँ कविले के भन्न चाहेका हुन् ? A. भनाभन गरेर झगड़ा गर्नु। B. टोकाटोक गरेर झगड़ा गर्नु। C. जाडोले दाँत कट्कटाउनु । D. खाना चपाउदा दाँत ठोकिन्छ।	
viii	दुःखीका लागि हेमन्तका रात झैं लाग्छन् । A. घड़ी तुल्य पला । B. पला तुल्य घड़ी। C. घड़ी तुल्य वर्ष । D. सुधा तुल्य घड़ी ।	
	भाग - दुई वर्णनात्मक प्रश्नहरू	
3	निम्नलिखित प्रश्नका उत्तर लेख्नुहोस् (कुनै पाँच मात्र) -	2x5=10
i	जुनेली रेखा उपन्यासकी मूल पात्राको नाम के हो? उसको लोभको मृत्यु कुन कारणले भएको थियो ?	
ii	जसेलाई हट्टाबाहर गर्नुमा अंग्रेज बड़ासाहबको के स्वार्थ लुकेको थियो ?	
iii	हट्टाबाहर भएर जसेले कहाँ-कहाँ के-के गरेर जीवनयापन गर्‍यो?	
iv	पुतलीले राधे बिरालोको पञ्जाबाट भागेको दृश्यबाट मालिनीले के शिक्षा पाई ?	
v	जुनेली रेखा उपन्यासमा कसको कारणले गर्दा कहाँका गरीब मजदुरहरूले दुःख-कष्ट भोग्नुपरेको छ ?	
4	निम्न प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस् -	2x3=6
i	लेखनाथ पौड्यालले रचेका कुनै दुई कृतिका नाम लेख्नुहोस् ?	
ii	नेपाली साहित्यका शेक्सपियर भनेर कसलाई जानिन्छ ? उनले कति वर्षको उमेरदेखि कविता लेख्न थालेका हुन् ?	
iii	पारिजातको जन्म कहाँ अनि कहिले भएको थियो ?	
	निम्नलिखित प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस्।	
5	'किन्तु नारी एकमात्र पत्नी नै त होइन, त्यो पत्नी बाहेक केही हो, बहिनी हो, दिदी हो, बुहारी हो, भाउज्यू हो, आमा हो र यी सबैभन्दा नारी मूर्तिमान ममता हो।'	2
	-उक्त गद्यांशमा नारीका कुन-कुन रूप देखाउन खोजिएको छ ?	
6	नारीको कुन रूपलाई सबभन्दा श्रेष्ठ मानिएको छ ? किन ?	2
7	यात्रीले सानीलाई भान्सा पकाउनका निम्ति के-के ल्याउन लगायो ?	3
8	रूपको मूल्य कथामा रानु र विमलको भित्री रूपमा के फरक थियो ? अथवा रूपको मूल्य कथाको अन्तमा "प्रमोद र सानी बज्यै मरे जस्ता भए। बारी हरियो थियो" भनेर लेखकले के प्रष्ट पार्न चाहेका हुन्?	3
9	उज्यालीको मनमा कस्तो पीडा लुकेको थियो? त्यो पीडा कसको माध्यमबाट पोख्र पाई ?	3
	निम्नलिखित प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस् -	
10	हाइ हाइ अंग्रेजी भनेर देवकोटाले हामीलाई के भन्न चाहेका हुन् ?	2

11	तिहारको कुन दिन सयपत्री फूलको महानता सर्वोत्कृष्ट हुन्छ? किन ?	2
12	सयपत्री फूल र नेपाली जातिमा के समानता छ ?	4
	निम्न प्रश्नहरूका संक्षेपमा उत्तर लेख्नुहोस्।	
13	संसारमा नाटक उत्पतिको श्रेय किन ती आदिम मानवहरूलाई जान्छ ?	2
14	नीतिशा को हुन् ? उनी कलमको माध्यमले के-को विरोध गर्न चाहन्छिन् ?	3
15	निरीक्षकले नीतिशाको कलम भाँचिदिएपछि कसरी अत्याचारको विरोध गर्ने घोषणा गरिन् ?	3
16	निम्न प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस् -	3x2=6
i	नेपाली भाषालाई किन साझा भाषा भनिएको हो ?	
ii	नेपाली भाषामा रचिएको पहिलो र दोस्रो कृति कुन-कुन हो ?	
iii	विजय मल्ल र पारिजातका एक-एकवटा उपन्यासका नाम लेख्नुहोस् ?	
17.	तल दिइएको कुनै एक विषयमा लगभग १५० शब्दहरूको निबन्ध लेख्नुहोस् । • चलभाष (मोबाइल)-को लाभ र हानि। • जी २० सम्मेलन । • खेलकूदको महत्व ।	5
18	मातृभाषाको महत्त्व जनाउँदै अमेरिकामा पढ्ने भाइलाई पत्र लेख्नुहोस् । अथवा आफ्नो विद्यालयमा आपदा सचेतना कार्यक्रम आयोजित गरिदिने माग गर्दै आपदा विभागका, निर्देशकलाई एउटा निवेदन पत्र लेख्नुहोस् ।	5